

CANTATES INFANTILS

Flor d'escarabat

Cantata per a cor infantil, solista, piano i percussió

Música de Carles Santos
Poemes de Manoel de Barros (1a part) i
Albert Roig (2a i 3a part)

Flor d'escarabat

Cantata per a cor infantil, solista, piano i percussió.

1a edició: octubre de 2006

Disseny coberta: Pep Creus

Adaptació coberta: Xavi Casadesús

Foto coberta: Manel Esclusa

Maquetació: DINSIC GRÀFIC

© Carles Santos, per la música

© Manoel de Barros i Albert Roig, pel text

© Coediten: DINSIC Publicacions Musicals, S.L.

Santa Anna, 10, E3a / 08002-Barcelona

S.C.I.C., Secretariat de Corals Infantils de Catalunya

Pça. Víctor Balaguer, 5 / 08003-Barcelona

Imprès a: Quality Impress

Comte Güell, 24-28, 08028-Barcelona

Dipòsit Legal: B-46.969-2006

ISBN 10: 84-96753-00-X

ISBN 13: 978-84-96753-00-6

ISMN: M-69210-448-3

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresa la reprografia i el tractament informàtic, així com també la distribució d'exemplars mitjançant lloguer i préstec, resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de l'editor o entitat autoritzada, i estaran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

Distribueix: DINSIC Distribucions Musicals, S.L.

Santa Anna, 10, E 3a - 08002 Barcelona

Telf. 93.318.06.05 - Fax 93.412.05.01

e-mail: dinsic@dinsic.com

www.dinsic.es

www.dinsic.com

QUI FA L'ALBA

I un dia Carles Santos va trucar-me per encomanar-me un somni: un somni que cantaran quatre mil xiquets, va dir-me. I la primera paraula que em va venir al llavis va ser aquesta: dadà. El pinyol del préssec mollàs i irrepètible de Santos és aquesta fidelitat a l'infant que porta a dins. Aquest pinyol, Santos l'ha colgat al clot del seu cor i l'ha regat amb la sang i la llet i les suors de cada dia. Ara és un arbre ple d'empelts saborosos, diversos, únics. Vaig buscar dins meu i entre els meus papers tot allò que pogués donar-li bona saó: el balbuceig dadà, l'alegria dadà i els seus verds i flors i fruites. No sé separar l'infant de la natura. La rialla de la canalla és la rialla de l'arbre i els seus ocells. Un nen, una nena sempre té als ulls un cel de verdor i de dolçor: la porta de casa seua és un hort, el seu carrer és una vorera d'acàcies, pins, al darrere de casa hi té un camí de terra vorejat de roses de gos, bo per a les bicicletes, i que dona al canyar. Santos, a més, és veí meu, és de Vinaròs. I aquí, al delta de l'Ebre, l'arbre es diu olivera, figuera, taronger, raïm, sèquia, sènia, riu, mar. Veia clar que havia d'escriure una cantata mediterrània, i pagesa, on l'infant fos la veu de l'arbre i el seu cel. Volia fer un somni on cantessen l'olivera vella i l'alba i el rajar de l'aigua, on l'infant les escoltés embadalit. I les cantés. És el somni que va de l'alba fins a l'ocàs.

I vaig escriure'l, aquell somni. Però hi faltava el gust de la veritat de l'infantesa. Jo acabava de traduir els poemes de Manoel de Barros. Sabia que en la mirada i el to de veu d'aquest poeta brasiler hi és aquesta veritat. Barros és el poeta infant, dadà, per excel·lència. L'artista que més se li assembla es diu Joan Miró. La mirada del poeta, com la del pintor, s'atura en les pobres coses d'en terra i els seus mots, per redimir-les, per beneir-les. La poesia per a Barros és la infantesa de la llengua, el lloc on podem obeir el desordre i desobeir l'ordre. És

la sendera que ha obert el vent, diu. El poeta escolta les llengües primigènies dels rius del Pantanal i diu que fan remor de fang, còdols, arbres, insectes. Són les paraules de la infantesa: els gripaus i les granotes i les sangoneres, la cova, la molsa, el llot, la boca, l'aigua, la pedra, l'arbre, el caragol, la clofolla, les escombraries, la pedra, el marro, les caguerades de mosca, el núvol, l'ocell, la paret i el matí. Són espills (rupestres, diu) que reflecteixen allò que tothom de menut ha vist, o que potser no vam saber mirar.

Vaig demanar-li de fer una nova versió (més ritmada i rimada) dels seus poemes, dels que parlen de Bernardo da Mata. Bernardo ara, en aquesta cantata, és l'avi de tots els infants, el seu ofici és fer d'espantaocells perquè els horts fruitin. La seua tasca és estar-s'hi dret enmig dels arbres, a la vora del Riu i les seues granotes, a sol i a serena... I tot d'una l'espantaocells de Barros se torna ocell, se posa a volar. Sempre havia somiat de ser un ocell i volar per comprendre l'alba. Vaig empeltar aquesta imatge als meus papers, per fer-ne un nou somni on poguessen cantar l'olivera vella i el Riu i l'alba de cada criatura. I el que hi diuen és que el sol naix i mor, com els somnis, i que els nostres avis van ser sèquia, arbres, fruita, i que de nit el vent esfulla els pètals de la lluna, com si fos una rosa, una rosa de gos, i que aquests pètals són les llàgrimes més dolces del cel, són les estrelles que reguen el cor dels hòmens. Tot ens ho diuen un arbre vell i l'alba, a la seua manera, que és cantant. ¿Què hi fa que la lluna s'haja marcit? En un vell cant de Li Po la lluna s'ha marcit, però encara és primavera, diu, i tornarà a voler cantar. Com un xiquet, com Carles Santos.

Albert Roig

QUIEN HACE EL ALBA

Y un día Carles Santos me llamó para encargarme un sueño: un sueño que cantarán cuatro mil chicos, me dijo. Y la primera palabra que me vino a los labios fue ésta: dadá. El hueso del melocotón quebradizo e irreplicable de Santos es esta fidelidad al niño que lleva dentro. Este hueso, Santos lo ha enterrado en el hoyo de su corazón y lo ha regado con la sangre y la leche y los sudores de cada día. Ahora es un árbol lleno de injertos sabrosos, distintos, únicos. Busqué en mi interior y entre mis papeles todo lo que podría darle buena sazón: el balbuceo dadá, la alegría dadá y sus verdes y flores y frutas. No sé separar al niño de la naturaleza. La carcajada de los chiquillos es la carcajada del árbol y sus pájaros. Un niño, una niña siempre tiene en los ojos un cielo de verdor y dulzura: la puerta de su casa es un huerto, su calle es una acera de acacias, pinos, detrás de casa tiene un camino de tierra bordeado de rosas de perro, bueno para las bicicletas, y que da al cañizar. Santos, además, es vecino mío, es de Vinaròs. Y aquí, en el Delta del Ebro, el árbol se llama olivo, higuera, naranjo, uva, acequia, noria, río, mar. Veía claro que tenía que escribir una cantata mediterránea, y payesa, donde el niño fuera la voz del árbol y su cielo. Quería hacer un sueño donde cantaran el viejo olivo y el alba y el chorrear del agua, donde el niño lo escuchara embelesado. Y lo cantara. Es el sueño que va desde el alba hasta el ocaso.

Y lo escribí, aquel sueño. Pero faltaba el gusto de la verdad de la infancia. Acababa de traducir los poemas de Manoel de Barros. Sabía que en la mirada y el tono de voz de este poeta brasileño hay esta verdad. Barros es el poeta niño, dadá, por excelencia. El artista que más se le parece se llama Joan Miró. La mirada del poeta, como la del pintor, se para en las pobres cosas de la tierra y sus palabras, para redimirlas, para bendecirlas. La poesía para Barros es la infancia de la lengua, el lugar

donde podemos obedecer el desorden y desobedecer el orden. Es la senda que ha abierto el viento, dice. El poeta escucha las lenguas primigenias de los ríos del Pantanal y dice que hacen rumor de barro, cantos rodados, árboles, insectos. Son las palabras de la infancia: los sapos y las ranas y las sanguijuelas, la cueva, el musgo, el fango, la boca, el agua, la piedra, el árbol, el caracol, la cáscara, la basura, los residuos, las cagaradas de mosca, la nube, el pájaro, la pared y la mañana. Son espejos (rupestres, dice) que reflejan lo que todos hemos visto, o que quizás no supimos mirar.

Le pedí de hacer una nueva versión (más ritmada y rimada) de sus poemas, de los que hablan de Bernardo da Mata. Bernardo ahora, en esta cantata, es el abuelo de todos los niños, su oficio es hacer de espantapájaros para que los huertos fructifiquen. Su tarea es estar ahí de pie en medio de los árboles, cerca del Río y sus ranas, día y noche... Y de pronto el espantapájaros de Barros se vuelve pájaro, se pone a volar. Siempre había soñado ser un pájaro y volar para comprender al alba. Injerté esta imagen en mis papeles, para hacer un nuevo sueño donde pudieran cantar el viejo olivo y el Río y el alba de cada niño. Y lo que dicen es que el sol nace y muere, como los sueños, y que nuestros abuelos fueron acequia, árboles, fruta, y que por la noche el viento deshoja los pétalos de la luna, como si fuera una rosa, una rosa de perro, y que estos pétalos son las lágrimas más dulces del cielo, son las estrellas que riegan el corazón de los hombres. Todo nos lo dicen un árbol viejo y el alba, a su manera, que es cantando. ¿Qué importa que la luna se haya marchitado? En un viejo canto de Li Po la luna se ha marchitado, pero todavía es primavera, dice, y volverá a querer cantar. Como un niño, como Carles Santos.

Albert Roig

WHO MAKES THE DAWN

And one day Carles Santos called me to entrust me with a dream: a dream to be sung by four thousand kids, he told me. And the first word that came to my lips was: Dada. The tender, unrepeatable peach kernel of Santos is this loyalty to the child he carries inside him. Santos hung this stone in the space in his heart and has nurtured it with his daily blood, milk and sweat. It has become a tree full of various, unique, sweet-tasting grafts. I searched within me and among my papers for everything that could give him full ripeness: Dada babbling, Dada joy and its leaves and blossom and fruits. I don't know how to separate a child from nature. The laughter of kids is the laughter of the tree and its birds. A boy, a girl always have in their eyes a green and sweet sky: the door of their house is a garden, their street is a pavement of acacias, pines; behind the house they have an earthen track bordered by dog-roses, ideal for bicycles, which leads to the reedbed. In addition, Santos is a neighbour of mine, from Vinaròs. And here, on the Ebro Delta, trees are called olive, fig, orange, vine, irrigation channel, waterwheel, river, sea. I saw quite clearly that I had to write a Mediterranean and peasant cantata, in which the child is the voice of the tree and its sky. I wanted to create a dream in which the ancient olive tree, the dawn and the flow of water sing, where the child listens to them in rapture. And sings them. It is the dream that runs from dawn to sunset.

And I wrote it, that dream. But it lacked the real taste of childhood. I had just translated the poems of Manoel de Barros. I knew that the look and the tone of voice of this Brazilian poet contain this truth. Barros is the child poet, Dada, par excellence. The artist most like him is Joan Miró. The look of the poet, like that of the painter, halts at the poor things on the ground and their words, in order to redeem and bless them. Poetry for Barros is the

childhood of language, the place where we can obey disorder and disobey order. It is the path that the wind has opened, he says. The poet listens to the primitive tongues of the rivers of the Marsh and says they mutter of mud, pebbles, trees, insects. They are the words of childhood: toads and frogs and leeches, cave, moss, mud, mouth, water, stone, tree, snail, shell, rubbish, stone, sediment, fly droppings, cloud, bird, wall and morning. They are mirrors (rock-like, he says) that reflect what everyone when small has seen, or that perhaps we did not know how to look at.

I asked him to make a new version (more rhythmized and rhymed) of his poems, of those that speak of Bernardo da Mata. Bernardo now, in this cantata, is the grand-father of all children, his job is to act as a scarecrow so that the orchards bear fruit. His task is to stand tall among the trees, beside the River and its frogs, in the sun and in the cool night air... and suddenly Barros' scarecrow becomes a bird, starts to fly. I had always dreamed of being a bird and flying to compose the dawn. I grafted this image onto my papers, to create from it a new dream where the ancient olive tree and the River and the dawn of each creature could sing. And what they say in it is that the sun is born and dies, like dreams, and that our grand-parents were irrigation ditch, trees, fruit, and that at night the wind plucks off the petals of the moon, as if it were a rose, a dog-rose, and that these petals are the sweetest tears from the sky, they are the stars that water human hearts. An old tree and the dawn tell us it all, in their fashion, which is in song. What does it matter that the moon has faded away? In an old song of Li Po the moon has faded, but it is still spring, he says, and it will want to sing again. Like a kid, like Carles Santos.

Albert Roig

Flor d'escarabat

Música de Carles Santos

Poemes de Manoel de Barros (1a part) i Albert Roig (2a i 3a part)

Allegro

S.

I.

II.

III.

IV.

Piano

Perc.

Fotocopiar els llibres és il·legal

5
S.

I.

II.

III.

IV.

Piano

Perc.

137

S.

I.

II.

III.

IV.

Piano

Perc.
MARIMBA

TIMPANI

142

S.

I.

II.

III.

IV.

Piano

Perc.

191

S.

I.

mon ia - io mon ia - io tor - na - va___ no - va___ la pos - ta mon ia - io

II.

mon ia - io mon ia - io tor - na - va___ no - va___ la pos - ta mon ia - io

III.

mon ia - io mon ia - io tor - na - va___ no - va___ la pos - ta mon ia - io

IV.

mon ia - io mon ia - io tor - na - va___ no - va___ la pos - ta mon ia - io

Piano

Perc.

197

S.

I.

mon ia - io tor - na - va___ no - va___ la pos - ta del sol.____

II.

mon ia - io tor - na - va___ no - va___ la pos - ta del sol.____

III.

mon ia - io tor - na - va___ no - va___ la pos - ta del sol.____

IV.

mon ia - io tor - na - va___ no - va___ la pos - ta del sol.____

Piano

Perc.

TAM-TAM

268

S.

I

II

III

IV

Piano

Perc.

pa

pa pa pa pa pa pa pa pa pa pa pa pa pa

pa

pa pa pa pa pa pa pa pa pa pa pa pa pa

pa

271

S.

I

II

III

IV

Piano

Perc.

ell va ba - tre les a - les i va vo-lar.

ell va ba - tre les a - les i va vo-lar.

Improvissació
amb ocells d'aigua
(tots 4)